

Uradni list

Evropske unije

C 257

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Zvezek 52
27. oktober 2009

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina	Stran
	II Sporočila	
	SPOROČILA INSTITUCIJ IN ORGANOV EVROPSKE UNIJE	
	Komisija	
2009/C 257/01	Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za storitve javne radiotelevizije ⁽¹⁾	1
<hr/>		
	IV Informacije	
	INFORMACIJE INSTITUCIJ IN ORGANOV EVROPSKE UNIJE	
	Komisija	
2009/C 257/02	Menjalni tečaji eura	15
	Računsko sodišče	
2009/C 257/03	Posebno poročilo št. 9/2009 „Učinkovitost in uspešnost dejavnosti za izbor uslužbencev, ki jih izvaja Evropski urad za izbor osebja“	16

SL

INFORMACIJE DRŽAV ČLANIC

2009/C 257/04	Podatki, ki jih predložijo države članice o državni pomoči, dodeljeni na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe (Uredba o splošnih skupinskih izjemah) ⁽¹⁾	17
---------------	--	----

V Objave

POSTOPKI V ZVEZI Z IZVAJANJEM KONKURENČNE POLITIKE

Komisija

2009/C 257/05	Predhodna priglasitev koncentracije (Zadeva COMP/M.5631 – Symboled/Zumtobel/Ledon Oled JV) – Zadeva, primerna za obravnavo po poenostavljenem postopku ⁽¹⁾	22
2009/C 257/06	Predhodna priglasitev koncentracije (Zadeva COMP/M.5663 – AVIO/SECI-E/JV) – Zadeva, primerna za obravnavo po poenostavljenem postopku ⁽¹⁾	24

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP

II

(Sporočila)

SPOROČILA INSTITUCIJ IN ORGANOV EVROPSKE UNIJE

KOMISIJA

Sporočilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za storitve javne radiotelevizije

(Besedilo velja za EGP)

(2009/C 257/01)

1. UVOD IN PODROČJE UPORABE SPOROČILA

1. V zadnjih treh desetletjih je prišlo v radiodifuziji do pomembnih sprememb. Ukinitvev monopolov, pojav novih udeležencev in hiter tehnološki razvoj so bistveno spremenili konkurenčno okolje. Razširjanje televizijskih programskih vsebin je bilo tradicionalno rezervirana dejavnost. Od samega začetka so ga izvajala javna podjetja z monopolnim položajem, predvsem zaradi omejenega dostopa do oddajniških frekvenc in velikih ovir za vstop na trg.
2. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja pa sta gospodarski in tehnološki razvoj državam članicam vedno bolj omogočala, da so razširjanje programskih vsebin dovoljevale tudi drugim operaterjem. Države članice so se zato odločile, da na tem trgu uvedejo konkurenco. To je potrošnikom ponudilo večjo izbiro, saj so postali na voljo številni dodatni kanali in storitve. Spodbudilo je tudi nastanek in rast močnih evropskih operaterjev, razvoj novih tehnologij ter večji pluralizem v sektorju, kar pa je več kot samo dostop do dodatnih kanalov in storitev. Ob odpiranju trga konkurenci pa so države članice menile, da je treba ohraniti storitve javne radiotelevizije kot način za zagotavljanje pokrivanja številnih področij ter za zadovoljevanje potreb in doseganje ciljev javne politike, ki sicer ne bi bili optimalno izpolnjeni. To je bilo potrjeno v obrazložitenem protokolu o sistemu javne radiotelevizije v državah članicah, priloženemu k Pogodbi ES (v nadaljnjem besedilu: „Protokol Amsterdamske pogodbe“).
3. Obenem sta povečana konkurenca in prisotnost operaterjev, ki jih financira država, povzročila tudi vedno večje pomisleke glede enakih konkurenčnih pogojev, na kar so Komisijo opozorili zasebni operaterji. Pritožbe

navajajo domnevne kršitve členov 86 in 87 Pogodbe ES v zvezi z javnim financiranjem javnih radiotelevizij.

4. V Sporočilu Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za storitve javne radiodifuzije ⁽¹⁾ iz leta 2001 je bil prvič določen okvir, ki ureja državno financiranje storitev javne radiotelevizije. Sporočilo iz leta 2001 je dobra podlaga, na kateri lahko Komisija razvije pomembno prakso odločanja na tem področju. Od leta 2001 je bilo sprejetih več kot 20 odločb o financiranju javnih radiotelevizij.
5. V tem času so tehnološke spremembe korenito spremenile radiodifuzijske in avdiovizualne trge. Znatno se je povečalo število distribucijskih platform in tehnologij, kot so digitalna televizija, spletna televizija (IPTV), mobilna TV in video na zahtevo. Konkurenca je z novimi udeleženci, ki vstopajo na trg (npr. omrežni operaterji in spletna podjetja), zaradi tega večja. Tehnološki razvoj je omogočil nastanek novih medijskih storitev, npr. spletne informacijske storitve in nelinearne storitve ter storitve na zahtevo. Na področju zagotavljanja avdiovizualnih storitev prihaja do zblíževanja, saj lahko potrošniki uporabljajo vedno več storitev na eni platformi ali napravi oz. uporabljajo lahko katero koli storitev na več platformah ali napravah. Vedno večja raznolikost možnosti, ki jih potrošniki imajo za dostop do medijskih vsebin, je povzročila povečanje števila ponujenih avdiovizualnih storitev in razdrobitev občinstva. Nove tehnologije so omogočile boljše sodelovanje potrošnikov. Tradicionalni model pasivnega potrošništva se postopoma spreminja v dejavno sodelovanje potrošnikov in potrošniški nadzor vsebin. Da bi bile javne in zasebne radiotelevizije kos novim izzivom, so razvevale svoje delavnosti, tako da so

⁽¹⁾ UL C 320, 15.11.2001, str. 5.

začele uporabljati nove distribucijske platforme in razširjale ponudbo svojih storitev. Nazadnje je raznovrstnost javno financiranih dejavnosti javnih radiotelevizij (kot so spletne vsebine in posebni kanali) sprožila številne pritožbe drugih udeležencev na trgu, vključno z založniki.

6. Od leta 2001 so se dogajale pomembne spremembe tudi na pravnem področju, ki so vplivale na področje radiodifuzije. Sodišče Evropskih skupnosti je v svoji sodbi iz leta 2003 v zadevi Altmark⁽²⁾ opredelilo pogoje, po katerih nadomestilo za opravljanje javne službe ni državna pomoč. Komisija je leta 2005 sprejela novo odločbo⁽³⁾ in okvir⁽⁴⁾ za državne pomoči v obliki nadomestila za opravljanje javne službe. Komisija je leta 2007 sprejela sporočilo, ki je priloženo Sporočilu „Enotni trg za Evropo 21. stoletja – Storitve splošnega interesa, vključno s socialnimi storitvami splošnega interesa: nova evropska zaveza“⁽⁵⁾. Poleg tega je decembra 2007 začela veljati Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah⁽⁶⁾, ki razširja področje uporabe pravne ureditve EU za avdiovizualno področje na medijske storitve v vzponu.

7. Te spremembe trga in pravnega okolja so zahtevale posodobitev Sporočila Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za storitve javne radiodifuzije. Komisija je v svojem Akcijskem načrtu državnih pomoči⁽⁷⁾ iz leta 2005 napovedala, da bo „ponovno proučila svoje Sporočilo o uporabi pravil glede državnih pomoči za storitve javne radiotelevizije. Zlasti z razvojem novih digitalnih tehnologij in internetnih storitev so se pojavila nova vprašanja glede področja uporabe dejavnosti storitev javne radiotelevizije“.

8. Komisija je v letih 2008 in 2009 organizirala več javnih posvetovanj o pregledu Sporočila o radiodifuziji iz leta 2001. To konsolidira prakso Komisije na področju državnih pomoči na podlagi pripomb, prejetih med javnimi posvetovanji, in je usmerjeno v prihodnost. Pojas-

njuje načela, ki jih Komisija uporablja pri izvrševanju člena 87 in člena 86(2) Pogodbe ES v zvezi z javnim financiranjem avdiovizualnih storitev v sektorju radiodifuzije⁽⁸⁾, ob upoštevanju najnovejšega razvoja trgov in prava. To sporočilo ne vpliva na uporabo pravil notranjega trga in temeljnih svoboščin na področju radiodifuzije.

2. VLOGA STORITEV JAVNE RADIOTELEVIZIJE

9. Storitve javne radiotelevizije kljub svoji jasni gospodarski pomembnosti niso primerljive s storitvami javne službe v katerem koli drugem gospodarskem sektorju. Nobena druga storitev ne doseže istočasno tako širokega sektorja prebivalcev, mu posredujejo toliko informacij in vsebin, s tem pa prenaša mnenje posameznikov in javnosti ter nanj vpliva.

10. Poleg tega radiodifuzija na splošno velja za zanesljiv vir informacij in je edini vir informacij za nezanemarljiv del prebivalstva. Na ta način bogati javno razpravo in lahko v končni fazi vsem državljanom zagotavlja, da do neke mere sodelujejo v javnem življenju. V zvezi s tem so ključnega pomena zaščitni ukrepi za neodvisnost radiodifuzije, kar je skladno s splošnim načelom svobode izražanja iz člena 11 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije⁽⁹⁾ in člena 10 Evropske konvencije o človekovih pravicah, tj. splošnim pravnim načelom, katerega spoštovanje zagotavljata evropski sodišči⁽¹⁰⁾.

11. Vloga javne službe⁽¹¹⁾ je na splošno priznana v Pogodbi ES, zlasti v členu 16 in členu 86(2). Razlaga teh določb glede na posebni značaj sektorja radiodifuzije je opisana v Protokolu Amsterdamske pogodbe, v katerem je ob upoštevanju „neposredne povezanosti sistema javne radiotelevizije v državah članicah z demokratičnimi, socialnimi in kulturnimi potrebami vsake družbe in potrebo po ohranitvi medijske pluralnosti“ navedeno: „Določbe Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ne posegajo v pristojnost držav članic glede financiranja storitev javne radiotelevizije, če je takšno financiranje odobreno radiotelevizijskim

⁽²⁾ Sodba v zadevi C-280/00, Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg proti Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (v nadaljnjem besedilu: Altmark); Recueil 2003, str. I-7747.

⁽³⁾ Odločba Komisije z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 312, 29.11.2005, str. 67).

⁽⁴⁾ Okvir Skupnosti za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve (UL C 297, 29.11.2005, str. 4).

⁽⁵⁾ COM(2007) 725 konč.

⁽⁶⁾ Direktiva 2007/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2007 o spremembi Direktive Sveta 89/552/EGS o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov; UL L 332, 18.12.2007, str. 27.

⁽⁷⁾ COM(2005) 107 konč.

⁽⁸⁾ V tem sporočilu „avdiovizualna storitev“ pomeni linearno in/ali nelinearno razširjanje avdio- in/ali avdiovizualne vsebine in drugih sorodnih storitev, kot so spletne tekstovne informacijske storitve. Te „avdiovizualne storitve“ je treba razlikovati od ožjega pomena „avdiovizualnih medijskih storitev“, kot je določeno v členu 1(a) Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

⁽⁹⁾ UL C 364, 18.12.2000, str. 1.

⁽¹⁰⁾ Sodba v zadevi C-260/89, ERT, Recueil 1991, str. I-2925.

⁽¹¹⁾ V tem sporočilu in v skladu s členom 16 Pogodbe ES ter z izjavo (št. 13), priloženo k sklepnim listini Amsterdamske pogodbe, se izraz „javna služba“ iz Protokola o sistemu javne radiotelevizije v državah članicah nanaša na izraz „storitve splošnega gospodarskega pomena“, uporabljen v členu 86(2).

zavodom za opravljanje javne službe, kakor jo naloži, opredeli in organizira vsaka država članica, in če ne vpliva na trgovinske pogoje in konkurenco v Skupnosti do te mere, da bi bilo to v nasprotju s skupnimi interesi, pri čemer je treba upoštevati zagotavljanje teh javnih storitev.“

12. Pomen storitev javne radiotelevizije za socialno, demokratično in kulturno življenje v Uniji je bil znova potrjen z Resolucijo Sveta v zvezi s storitvami javne radiotelevizije. Kakor je poudarjeno v Resoluciji, je dostop širše javnosti, brez diskriminacije in na temelju enakih možnosti, do različnih kanalov in storitev, nujen predpogoj za izpolnjevanje posebnih obveznosti, ki jih imajo storitve javne radiotelevizije. Poleg tega morajo storitve javne radiotelevizije imeti koristi od tehnološkega razvoja, prinašati javnosti ugodnosti novih avdiovizualnih in informacijskih storitev in novih tehnologij ter slediti razvoju in raznovrstnosti dejavnosti v digitalni dobi. Storitve javne radiotelevizije morajo še naprej omogočati širok nabor programov v skladu s poslanstvi, ki so jih države članice opredelile tako, da so lahko naslovljene na družbo kot celoto; v tem smislu je legitimno, da se s storitvami javne radiotelevizije skuša doseči široko občinstvo ⁽¹²⁾.
13. Vloga storitev javne radiotelevizije pri spodbujanju kulturne raznolikosti je bila priznana tudi z Unescovo Konvencijo o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov iz leta 2005, ki jo je Svet v imenu Skupnosti potrdil in je zato sestavni del prava ES ⁽¹³⁾. V Konvenciji je določeno, da lahko vsaka pogodbenica sprejme „ukrepe za varovanje in spodbujanje raznolikosti kulturnih izrazov na svojem ozemlju“. Med te ukrepe se lahko uvrstijo tudi „ukrepi za povečevanje raznolikosti medijev, tudi s storitvami javne radiodifuzije“ ⁽¹⁴⁾.
14. Te vrednote javne radiotelevizije so enako pomembne v okolju novih medijev, ki se hitro spreminja. To je bilo poudarjeno tudi v priporočilih Sveta Evrope o pluralnosti medijev in raznolikosti medijskih vsebin in o poslanstvu medijev ⁽¹⁵⁾ kot javne službe v informacijski družbi ⁽¹⁶⁾. V slednjem priporočilu so članice Sveta Evrope pozvane, naj pregledno in odgovorno jamčijo javne medije ter naj jim „omogočijo, da se temeljito in učinkovito odzovejo na izzive informacijske družbe, hkrati pa spoštujejo dvojnost strukture (javno/zasebno) evropske pokrajine elektronskih medijev ter upoštevajo tržna in konkurenčna vprašanja“.
15. Evropski parlament je v Resoluciji o koncentraciji in pluralizmu medijev v Evropski uniji priporočil, „da se pravila za državno pomoč oblikujejo in izvajajo na tak način, da bodo lahko javni mediji in mediji skupnosti v dinamičnem okolju izpolnili svojo vlogo, ter da se hkrati zagotovi, da bodo javni mediji pregledno in odgovorno izvajali nalogo, ki so jim jo zaupale države članice, in ne bodo zlorabili javnih sredstev v politične ali gospodarske namene“ ⁽¹⁷⁾.
16. Hkrati pa je treba kljub navedenemu povedati, da so tudi zasebne radiotelevizije, od katerih morajo številne izpolnjevati zahteve, ki veljajo za opravljanje javne službe, zelo pomembne za uresničevanje ciljev Protokola Amsterdamske pogodbe, ker prispevajo k pluralizmu, bogatijo kulturno in politično razpravo ter širijo izbiro programov. Poleg tega so časopisni založniki in drugi tiskani mediji pomembni za objektivno obveščanje javnosti in demokracijo. Ker so ti akterji zdaj konkurenca radiotelevizijam na internetu, so ponudniki komercialnih medijskih storitev zaskrbljeni zaradi morebitnih negativnih učinkov, ki bi jih imela državna pomoč javnim radiotelevizijam na razvoj novih poslovnih modelov. Kot je zapisano v Direktivi o avdiovizualnih medijskih storitvah ⁽¹⁸⁾, je soobstoj zasebnih in javnih ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev ena od posebnosti evropskega avdiovizualnega medijskega trga. Seveda je v skupnem interesu, da se pluralnost uravnotežene javne in zasebne medijske ponudbe ohrani tudi v obstoječem dinamičnem medijskem okolju.

⁽¹²⁾ Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se 25. januarja 1999 sestali na zasedanju Sveta (UL C 30, 5.2.1999, str. 1).

⁽¹³⁾ Unescova Konvencija o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov, odobrena s Sklepom Sveta 2006/515/ES z dne 18. maja 2006. V skladu s Prilogo 2 k Sklepu Sveta „Konvencija zavezuje Skupnost, ki bo poskrbela za njeno ustrezno izvajanje.“

⁽¹⁴⁾ Unescova Konvencija o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov, člen 6(1) in (2)(h).

⁽¹⁵⁾ Priporočilo CM/Rec(2007)2 Odbora ministrov državam članicam o pluralnosti medijev in raznolikosti medijskih vsebin, sprejeto 31. januarja 2007 na 985. seji namestnikov ministrov.

⁽¹⁶⁾ Priporočilo CM/Rec(2007)3 Odbora ministrov državam članicam o poslanstvu medijev kot javne službe v informacijski družbi, sprejeto 31. januarja 2007 na 985. seji namestnikov ministrov.

⁽¹⁷⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. septembra 2008 o koncentraciji in pluralizmu medijev v Evropski uniji, 2007/2253(INI).

⁽¹⁸⁾ Glej opombo 6.

3. PRAVNO OZADJE

17. Pri uporabi pravil o državni pomoči za storitve javne radiotelevizije je treba upoštevati številne različne pravine. Ocenjevanje državne pomoči temelji na členih 87 in 88 o državni pomoči ter členu 86(2) o uporabi pravil Pogodbe ES in pravil o konkurenci, zlasti v zvezi s storitvami splošnega gospodarskega pomena. Maastrichtski pogodbi sta bila dodana člen 151 o kulturi in člen 87(3)(d) o pomoči za spodbujanje kulture. Amsterdamska pogodba je uvedla posebno določbo (člen 16) o storitvah splošnega gospodarskega pomena in Protokol Amsterdamske pogodbe o sistemu javne radiotelevizije v državah članicah.

18. Regulativni okvir o „audiovizualnih medijskih storitvah“ je na evropski ravni določen z Direktivo o audiovizualnih medijskih storitvah. Zahteve po finančni preglednosti v javnih podjetjih so določene z Direktivo o preglednosti⁽¹⁹⁾.

19. Ta pravila sta razložila Sodišče Evropskih skupnosti in Sodišče prve stopnje. Komisija je sprejela tudi več sporočil o uporabi pravil o državni pomoči. Komisija je tako v letu 2005 sprejela okvir za storitve splošnega gospodarskega pomena⁽²⁰⁾ in odločbo⁽²¹⁾, s katerima so bile pojasnjene zahteve iz člena 86(2) Pogodbe ES. Slednja se uporablja tudi za audiovizualno področje, in sicer da take mere, da so izpolnjeni pogoji iz člena 2(1)(a) Odločbe⁽²²⁾.

4. UPORABA ČLENA 87(1)

4.1 Značaj državne pomoči državnega financiranja javnih radiotelevizij

20. Po členu 87(1) vključuje pojem državne pomoči naslednje pogoje: (1) obstajati mora posredovanje države ali posredovanje iz državnih sredstev, (2) posredovanje mora vplivati na trgovino med državami članicami, (3) prenesti mora prednost prejemnika, (4) konkurenco mora izkrivljati oz. bi jo lahko izkrivljala⁽²³⁾. Obsto-

državne pomoči se ugotavlja na podlagi objektivnih meril, upošteva pa se tudi sodna praksa sodišč Skupnosti.

21. Pri ocenjevanju vsebine državne pomoči na podlagi člena 87(1) ni odločujoč njen namen, ampak učinek posredovanja države. Javne radiotelevizije se običajno financirajo iz državnega proračuna ali z naročninami imetnikov radijskih in televizijskih sprejemnikov. V nekaterih posebnih okoliščinah opravi država kapitalske vložke ali odpiše dolgove v korist javnih radiotelevizij. Ti finančni ukrepi se običajno pripisujejo javnim organom in zahtevajo prenos državnih sredstev⁽²⁴⁾.

22. Zato se lahko na splošno šteje, da financiranje javne radiotelevizije vpliva na trgovino med državami članicami. Kakor je ugotovilo Sodišče Evropskih skupnosti, se v primeru, da „pomoč, ki jo dodeli država ali ki se dodeli iz državnih sredstev, okrepi položaj nekega podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki konkurirajo v trgovini znotraj Skupnosti, šteje, da navedena pomoč vpliva na trgovino“⁽²⁵⁾. To je stališče glede nakupa in prodaje programskih pravic, ki se običajno dogajata na mednarodni ravni. Ko gre za javne radiotelevizije, ki so pooblaščenice za prodajo oglaševalskega časa, ima tudi oglaševanje čezmejni učinek, zlasti na jezikovno homogenih področjih na obeh straneh nacionalnih meja. Poleg tega lahko lastniška struktura komercialnih radiotelevizij sega v več kot eno državo članico. Nadalje imajo storitve, ki se ponujajo po medmrežju, svetovni doseg.

23. Glede obstoja prednosti je Sodišče v zadevi *Altmark*⁽²⁶⁾ pojasnilo, da nadomestilo za opravljanje javne službe ni državna pomoč, če so izpolnjeni štirje kumulativni pogoji. Prvič, podjetje, ki je prejemnik nadomestila, mora dejansko opravljati obveznosti javne službe in te morajo biti jasno opredeljene. Drugič, parametre za izračun nadomestila je treba določiti vnaprej, in sicer objektivno in pregledno. Tretjič, nadomestilo ne sme presežati zneska, potrebnega za pokrivanje vseh ali dela stroškov, ki nastanejo zaradi opravljanja obveznosti javne službe, ob upoštevanju ustreznih prejemkov in zmernega dobička. Nazadnje, če podjetje, ki naj bi opravljalo obveznosti javne službe, v določenem primeru ni izbrano na podlagi postopka za oddajo javnih naročil, ki bi omogočil izbiro ponudnika, sposobnega, da skupnosti ponudi storitve po

⁽¹⁹⁾ Direktiva Komisije 2006/111/ES z dne 16. novembra 2006.

⁽²⁰⁾ Glej opombo 4.

⁽²¹⁾ Glej opombo 3.

⁽²²⁾ Na podlagi člena 2(1)(a) Odločbe se ta uporablja za državno pomoč, ki je „nadomestilo za javne storitve, dodeljeno podjetjem, katerih povprečni letni promet pred obdavčitvijo, ki vključuje vse dejavnosti, ne presega 100 milijonov EUR v obdobju dveh finančnih let pred letom, v katerem je bila dodeljena storitev splošnega gospodarskega pomena, in letno nadomestilo za zadevno storitev ne presega 30 milijonov EUR“.

⁽²³⁾ Sodba v združenih zadevah T-309/04, T-317/04, T-329/04 in T-336/04, „TV2“, točka 156.

⁽²⁴⁾ Glede kvalificiranja financiranja iz naročnine kot državnih sredstev glej sodbo v združenih zadevah T-309/04, T-317/04, T-329/04 in T-336/04, „TV2“, točki 158 in 159.

⁽²⁵⁾ Zadeve C-730/79, *Philip Morris Holland proti Komisiji*, Recueil 1980, str. 2671, točka 11; C-303/88, *Italija proti Komisiji*, Recueil 1991, str. I-1433, točka 27; C-156/98, *Nemčija proti Komisiji*, Recueil 2000, str. I-6857, točka 33.

⁽²⁶⁾ Zadeva C-280/00, glej opombo 2.

najnižji ceni, je treba stopnjo potrebnega nadomestila določiti na podlagi analize stroškov, ki bi v tipičnem podjetju z dobrim upravljanjem, ki lahko izpolni pogoje glede izvajanja obveznosti javne službe, nastali med njegovim opravljanjem navedenih obveznosti.

24. Če financiranje ne bi izpolnjevalo navedenih pogojev, bi se štelo, da selektivno daje prednost samo nekaterim radiotelevizijam in tako izkrivlja konkurenco oziroma bi jo lahko izkrivljalo.

4.2 Značaj pomoči: obstoječe oblike pomoči v primerjavi z novo

25. Sheme financiranja, ki trenutno obstajajo v državah članicah, so bile vzpostavljene pred mnogimi leti. Komisija mora zato najprej ugotoviti, ali se lahko te sheme obravnavajo kot „obstoječe pomoči“ v smislu člena 88(1). V skladu s to določbo „Komisija v sodelovanju z državami članicami redno preverja vse sisteme pomoči, ki obstajajo v teh državah. Slednjim predlaga ustrezne ukrepe, ki so potrebni za postopen razvoj ali delovanje skupnega trga“.
26. Na podlagi člena 1(b)(i) Postopkovne uredbe⁽²⁷⁾ obstoječa pomoč vključuje „vso pomoč, ki je obstajala pred začetkom veljavnosti Pogodbe v zadevnih državah članicah, to je sheme pomoči in individualno pomoč, ki se je začela izvajati pred začetkom veljavnosti Pogodbe in se še vedno uporablja“.
27. Ukrepi državne pomoči, ki so jih Avstrija, Finska in Švedska uvedle pred začetkom veljavnosti Sporazuma EGP 1. januarja 1994, se štejejo za obstoječo pomoč. Ukrepi, ki so v 10 državah članicah, ki so pristopile leta 2004 (Ciper, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Slovaška in Slovenija), ter v Romuniji in Bolgariji, ki sta pristopili leta 2007, veljali pred 10. decembrom 1994 in ki so na seznamu, priloženemu Pristopni pogodbi, ter ki so bili odobreni po t.i. začasnem postopku, se štejejo za obstoječo pomoč.
28. Na podlagi člena 1(b)(v) Postopkovne uredbe obstoječa pomoč vključuje tudi „pomoč, za katero se šteje, da je veljavna, ker je mogoče ugotoviti, da takrat, ko se je začela izvajati, ni bila pomoč, pozneje pa je postala pomoč zaradi razvoja skupnega trga in je država članica ni spremenila“.
29. Na podlagi sodne prakse Sodišča⁽²⁸⁾ mora Komisija preveriti, ali se je pravni okvir, po katerem je bila pomoč dodeljena, od njene uvedbe spremenil. Komisija meni, da je najprimerneje ocenjevati vsak primer posebej⁽²⁹⁾ z upoštevanjem vseh prvin, povezanih s sistemom radiodifuzije zadevne države članice.
30. Na podlagi sodne prakse v *Gibraltarju*⁽³⁰⁾ ni treba vsako spremembo obstoječe pomoči obravnavati kot njeno spreminjanje v novo pomoč. Sodišče prve stopnje meni, da se prvotna shema spremeni v novo shemo pomoči samo takrat, ko sprememba vsebinsko vpliva na prvotno shemo. Vsebinske spremembe ni, ko se nova prvina lahko jasno loči od prvotne sheme.
31. Glede na navedeno je Komisija v svoji praksi sprejemanja odločitev na splošno ugotavljala, (1) ali so prvotne finančne ureditve za javne radiotelevizije obstoječa pomoč v skladu s pravili iz odstavkov 26 in 27 tega sporočila, (2) ali naknadne spremembe vsebinsko vplivajo na prvotni ukrep (tj. značaj prednosti ali vir financiranja, namen pomoči, prejemniki ali področje dejavnosti prejemnikov) oziroma ali so te spremembe izključno formalnega ali upravnega značaja in (3) v primeru znatnih naknadnih sprememb, ali je te spremembe mogoče ločiti od prvotnega ukrepa in jih tako oceniti posamično oziroma ali jih ni mogoče ločiti od prvotnega ukrepa, tako da se celotni prvotni ukrep spremeni v novo pomoč.

5. OCENA ZDRUŽLJIVOSTI DRŽAVNE POMOČI PO ČLENU 87(3)

32. Čeprav se nadomestilo za opravljanje storitev javne radiotelevizije navadno ocenjuje na podlagi člena 86(2) Pogodbe ES, se načeloma lahko odstopanja iz člena 87(3) uporabijo tudi na področju radiodifuzije, če so izpolnjeni ustrezni pogoji.

⁽²⁸⁾ Zadeva C-44/93, *Namur-Les Assurances du Crédit SA proti Office National du Ducroire* in belgijski državi, Recueil 1994, str. I-3829.

⁽²⁹⁾ Glej na primer odločbe Komisije v zadevah: E 8/06, *Državna sredstva za flamsko javno radiotelevizijo VRT*, (UL C 143, 10.6.2008, str. 7), E 4/05, *Državna pomoč za financiranje RTE in TNAG (TG4)*, (UL C 121, 17.5.2008, str. 5), E 9/05, *Plačilo licenc za RAI*, (UL C 235, 23.9.2005, str. 3), E 10/2005, *Plačilo licenc za France 2 in 3*, (UL C 240, 30.9.2005, str. 20), E 8/05, *Španska nacionalna radiotelevizija RTVE*, (UL C 239, 4.10.2006, str. 17), C 2/04, *Enkratno financiranje nizozemskih javnih radiotelevizij*, (UL L 49, 22.2.2008, str. 1), C 60/99, *Odločba Komisije z dne 10. decembra 2003 o državni pomoči Francije za France 2 in France 3*, (UL L 361, 8.12.2004, str. 21), C 62/99, *Odločba Komisije z dne 15. oktobra 2003 o ukrepih Italije v korist RAI SpA*, (UL L 119, 23.4.2004, str. 1), NN 88/98, *Financiranje 24-urnega programa poročil brez oglasov z naročnino s strani BBC*, (UL C 78, 18.3.2000, str. 6), in NN 70/98, *Državna pomoč javnima radiotelevizijskima programoma Kinderkanal in Phoenix*, (UL C 238, 21.8.1999, str. 3).

⁽³⁰⁾ *Združeni zadevi T-195/01 in T-207/01*, Recueil 2002, str. II-2309.

⁽²⁷⁾ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

33. V skladu s členom 151(4) Pogodbe ES mora Skupnost pri svoji dejavnosti na podlagi drugih določb te pogodbe upoštevati kulturne vidike, zlasti zaradi spoštovanja in spodbujanja raznolikosti svojih kultur. Na podlagi člena 87(3)(d) Pogodbe ES lahko Komisija šteje pomoč, namenjeno spodbujanju kulture, za združljivo s skupnim trgovim, kadar taka pomoč ne vpliva na trgovinske pogoje in konkurenco v Skupnosti v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.
34. Komisija mora odločati o dejanski uporabi navedene določbe na enak način kot pri ostalih klavzulah o odstopanjih iz člena 87(3). Opozoriti je treba, da je treba določbe, ki omogočajo izjeme glede prepovedi državnih pomoči, uporabljati dosledno. Zato Komisija meni, da se odstopanje glede kulture lahko uporabi, ko je kulturni proizvod jasno določen ali določljiv⁽³¹⁾. Poleg tega je stališče Komisije, da je treba pojem kulture uporabljati v zvezi z vsebino in značajem zadevnega proizvoda ter ne v zvezi z medijem ali distribucijo proizvoda kot tako⁽³²⁾. Izobraževalne in demokratične potrebe neke države članice pa je treba šteti za ločene od spodbujanja kulture po členu 87(3)(d)⁽³³⁾.
35. Državna pomoč javnim radiotelevizijam navadno ne ločuje med kulturnimi, demokratičnimi in izobraževalnimi potrebami družbe. Če ukrep financiranja ni posebej namenjen spodbujanju doseganja ciljev na področju kulture, potem se člen 87(3)(d) na splošno ne upošteva. Državna pomoč javnim radiotelevizijam se navadno zagotavlja kot nadomestilo za izpolnjevanje obveznosti javne službe in se ocenjuje po členu 86(2) na podlagi meril iz tega sporočila.

6. OCENA ZDRUŽLJIVOSTI DRŽAVNE POMOČI PO ČLENU 86(2)

36. Na podlagi člena 86(2) „podjetja, pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, oziroma podjetja, ki imajo značaj dohodkovnega monopola, ravnajo po pravilih iz te pogodbe, zlasti po pravilih o konkurenci, kolikor uporaba takšnih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene. Razvoj trgovine ne sme biti prizadet v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Skupnosti“.

37. Sodišče se je dosledno držalo stališča, da člen 86 predvideva možnost odstopanja in ga je zato treba razlagati restriktivno. Sodišče je pojasnilo, da se za ukrep lahko uporabi odstopanje, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

(i) zadevna storitev mora biti storitev splošnega gospodarskega pomena in jo mora kot tako jasno opredeliti država članica (opredelitev)⁽³⁴⁾;

(ii) država članica mora zadevno podjetje izrecno pooblastiti za opravljanje navedene storitve (pooblastitev)⁽³⁵⁾;

(iii) uporaba pravil o konkurenci iz Pogodbe ES (v tem primeru prepoved državnih pomoči) mora ovirati opravljanje posebnih nalog, dodeljenih podjetju, odstopanje od teh pravil pa ne sme vplivati na razvoj trgovine v obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Skupnosti (preskus sorazmernosti)⁽³⁶⁾.

38. V posebnem primeru javne radiotelevizije je treba navedeni pristop sprejeti glede na obrazložitevne določbe Protokola Amsterdamske pogodbe, ki se nanaša na „opravljanje javne službe, kakor jo naloži, opredeli in organizira vsaka država članica“ (opredelitev in pooblastitev), in določa odstopanje od pravil Pogodbe ES v primeru financiranja storitev javne radiotelevizije „če je takšno financiranje odobreno radiotelevizijskim zavodom za opravljanje javne službe (...) in (...) če ne vpliva na trgovinske pogoje in konkurenco v Skupnosti do te mere, da bi bilo to v nasprotju s skupnimi interesi, pri čemer je treba upoštevati zagotavljanje teh javnih storitev“ (sorazmernost).

39. Na podlagi dokazil, ki jih zagotovijo države članice, mora Komisija kot varuh Pogodbe oceniti, ali so ta merila izpolnjena. Glede opredelitve javne službe pa je naloga Komisije, da ugotavlja očitne napake (glej oddelek 6.1). Komisija nadalje preverja, ali obstajata izrecna pooblastitev in učinkovit nadzor izpolnjevanja obveznosti javne storitve (glej oddelek 6.2).

⁽³¹⁾ Na primer, odločbi Komisije NN 88/98 BBC 24-ur (UL C 78, 18.3.2000), NN 70/98, Kinderkanal in Phoenix (UL C 238, 21.8.1999).

⁽³²⁾ Na primer, Odločba Komisije N 458/2004, Državna pomoč za Espacio Editorial Andaluza Holding sl. (UL C 131, 29.5.2005).

⁽³³⁾ NN 70/98, Državna pomoč javnim radiotelevizijskima programoma Kinderkanal in Phoenix (UL C 238, 21.8.1999, str. 3).

⁽³⁴⁾ Sodba v zadevi 172/80, *Zuechner*, Recueil 1981, str. 2021.

⁽³⁵⁾ Sodba v zadevi C-242/95, *GT-Link*, Recueil 1997, str. 4449.

⁽³⁶⁾ Sodba v zadevi C-159/94, *EDF in GDF*, Recueil 1997, str. I-5815.

40. Komisija pri preskusu sorazmernosti preverja, ali se morebitno izkrivljanje konkurence, ki je nastalo zaradi nadomestila za opravljanje javne službe, lahko utemlji s potrebo po opravljanju javne službe in zagotavljanju njenega financiranja. Komisija zlasti na podlagi dokazov, ki jih morajo države članice zagotoviti, oceni, ali obstajajo zadostne garancije za izogibanje nesorazmernim učinkom financiranja iz javnih sredstev, plačevanju prekomernega nadomestila in navzkrižnemu subvencioniranju in za zagotavljanje, da javne radiotelevizije pri svojih komercialnih dejavnostih spoštujejo tržne pogoje (glej oddelek 6.3 in tiste, ki mu sledijo).
41. Analiza izpolnjevanja zahtev o državnih pomočeh mora temeljiti na posebnih značilnostih posameznega nacionalnega sistema. Komisija se zaveda razlik v nacionalnih sistemih radiodifuzije in drugih značilnostih medijskih trgov v državah članicah. Zato je treba ocenjevanje združljivosti državne pomoči za javne radiotelevizije po členu 86(2) izvajati za vsak primer posebej glede na prakso Komisije⁽³⁷⁾ v skladu s temeljnimi načeli, določenimi v spodnjih oddelkih.
42. Komisija bo upoštevala tudi težave, ki bi jih lahko imele nekatere manjše države članice pri zbiranju potrebnih sredstev, če so stroški opravljanja javne službe na prebivalca pod enakimi pogoji višji⁽³⁸⁾, obenem pa bo enako upoštevala morebitne težave drugih medijev v teh državah članicah.
- na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Pri izvajanju te pristojnosti je treba na splošno upoštevati koncept Skupnosti o „storitvah splošnega gospodarskega pomena“.
45. Država članica bi morala opredeliti naloge javne službe čim natančneje. Opredelitev ne bi smela dovoljevati dvomov glede tega, ali država članica namerava neko dejavnost, ki jo izvaja pooblaščen operator, vključiti v javno službo ali ne. Brez jasne in natančne opredelitve obveznosti, naloženih javni radioteleviziji, Komisija ne bi mogla opravljati svojih nalog na podlagi člena 86(2) in zato ne bi mogla dovoliti nobenega odstopanja na podlagi te določbe.
46. Jasno določanje dejavnosti, ki spadajo v javno službo, je pomembno tudi za operaterje, ki ne opravljajo javne službe, ker jim to omogoča načrtovanje dejavnosti. Poleg tega morajo biti pogoji za opravljanje javne službe dovolj natančno določeni, da lahko organi držav članic učinkovito nadzorujejo njihovo izpolnjevanje, kakor je opisano v naslednjem poglavju.
47. Zaradi posebnega značaja sektorja radiodifuzije in potrebe po zaščiti uredniške neodvisnosti javnih radiotelevizij pa ob upoštevanju obrazložitenih določb Protokola Amsterdamske pogodbe na splošno velja, da je kvalitativna opredelitev, ki zadevni radioteleviziji nalaga obveznost zagotavljanja širokega nabora programov ter uravnotežene in raznolike programske ponudbe, legitimna po členu 86(2)⁽³⁹⁾. Taka opredelitev navadno šteje za skladno s ciljem izpolnjevanja demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb določene družbe in zagotavljanja pluralizma, vključno s kulturno in jezikovno raznolikostjo. Kot je navedlo Sodišče prve stopnje, je legitimnost tako široko opredeljene javne službe odvisna od kvalitativnih zahtev za storitve, ki jih ponujajo javne radiotelevizije⁽⁴⁰⁾. Opredelitev javne službe lahko zrcali tudi razvoj in raznovrstnost dejavnosti v digitalni dobi ter vključuje avdiovizualne storitve na vseh distribucijskih platformah.

6.1 Opredelitev javne službe

43. Za izpolnitev pogojev iz točke 37(i) za uporabo člena 86(2) je treba uradno opredeliti javno službo. Le tako lahko Komisija z zadostno pravno gotovostjo oceni, ali se odstopanje po členu 86(2) lahko uporabi.
44. Za opredelitev javne službe so pristojne države članice, ki se na podlagi nacionalnega pravnega reda lahko odločajo

⁽³⁷⁾ Glej na primer nedavne odločbe Komisije v zadevah: E 8/06, Državna sredstva za flamsko javno radiotelevizijo VRT, (UL C 143, 10.6.2008, str. 7), E 4/05, Državna pomoč za financiranje RTE in TNAG (TG4), (UL C 121, 17.5.2008, str. 5), E 3/05, Pomoč nemijskim javnim radiotelevizijam, (UL C 185, 8.8.2007, str. 1), E 9/05, Plačilo licenc za RAI, (UL C 235, 23.9.2005, str. 3), E 10/05, Plačilo licenc za France 2 in 3, (UL C 240, 30.9.2005, str. 20), E 8/05, Španska nacionalna radiotelevizija RTVE, (UL C 239, 4.10.2006, str. 17), C 2/04, Enkratno financiranje nizozemskih javnih radiotelevizij, (UL L 49, 22.2.2008, str. 1).

⁽³⁸⁾ Podobne težave lahko nastanejo tudi, ko je storitev javne radiotelevizije namenjena jezikovnim manjšinam in lokalnim potrebam.

⁽³⁹⁾ Sodba v zadevi T-442/03, *SIC proti Komisiji*, ZOdl. 2008, točka 201, sodba v združenih zadevah T-309/04, T-317/04, T-329/04 in T-336/04, *TV2/Danska proti Komisiji*, ZOdl. 2008, točke 122–124.

⁽⁴⁰⁾ Po mnenju Sodišča prve stopnje so ta kvalitativna merila „smisel obstoja službe splošnega gospodarskega pomena radiotelevizije v nacionalni avdiovizualni podobi“. Ni „razlogov, da bi bila služba splošnega gospodarskega pomena radiotelevizije sicer široko opredeljena, a se izpolnjevanje teh kakovostnih zahtev žrtvuje v korist gospodarske dejavnosti izdajatelja“, T-442/03, *SIC proti Komisiji*, točka 211.

48. Glede opredelitve javne službe v sektorju radiodifuzije pa je vloga Komisije omejena na ugotavljanje očitnih napak. Komisija nima niti pristojnosti odločanja, kateri programi naj se zagotavljajo in financirajo kot storitev splošnega gospodarskega pomena, niti ne more oporekati značaju ali kakovosti določenega proizvoda. Očitna napaka v opredelitvi javne službe bi bila, če bi ta vključevala dejavnosti, za katere ni mogoče smiselno ugotoviti, da skladno z ubeseditvijo Protokola Amsterdamske pogodbe izpolnjujejo „demokratske, družbene in kulturne potrebe vsake družbe“. To bi na primer navadno veljalo za oglaševanje, elektronsko poslovanje, televizijsko prodajo, uporabo plačljive telefonske številke pri nagradnih igrah⁽⁴¹⁾, sponzoriranje ali maloprodajno trženje. Poleg tega bi lahko bila očitna napaka, če bi se državna pomoč porabila za financiranje dejavnosti, ki ne prinašajo dodane vrednosti v smislu izpolnjevanja socialnih, demokratičnih in kulturnih potreb družbe.
49. Pri tem je treba znova povedati, da javna služba zajema storitve, ki so javnosti ponujene v splošnem interesu. Vprašanja opredelitve javne službe ne gre zamenjevati z vprašanjem mehanizma financiranja, izbranega za zagotavljanje pripadajočih storitev. Zato te dejavnosti ne morejo veljati za del javne službe, čeprav javne radiotelevizije lahko izvajajo poslovne dejavnosti, kot je prodaja oglasnega časa, da bi ustvarile prihodke⁽⁴²⁾.

6.2 Pooblastitev in nadzor

50. Da bi se uporabila izjema po členu 86(2), je treba opravljanje javne službe zaupati enemu podjetju ali več podjetjem s sprejetjem ali sklenitvijo pravnega akta (npr. z zakonodajo, pogodbo ali zavezujočim opisom nalog).
51. V aktih o pooblastitvi mora biti podrobno opisan značaj obveznosti javne službe v skladu z oddelkom 6.1 tega sporočila, določeni morajo biti tudi pogoji, ki urejajo nadomestilo za opravljanje javne službe, vsebovati pa morajo tudi določila za izogibanje plačilu kakršnega koli prekomernega nadomestila in za njegovo vračilo.
52. Če se področje uporabe javne službe razširi na nove storitve, se to v aktih o opredelitvi in pooblastitvi ustrezno prilagodi glede na člen 86(2). Da bi se javnim radiotelevizijam omogočilo hitro odzivanje na nov tehnološki razvoj, lahko države članice predvidijo, da se pooblastitev za izvajanje nove storitve zagotovi po ocenjevanju iz oddelka 6.7 tega sporočila, tj. še preden se izvorni akt o pooblastitvi uradno konsolidira.

53. Vendar ni dovolj, da je javna radiotelevizija uradno pooblaščenica za opravljanje podrobno določene javne službe. Potrebno je tudi, da se javna služba dejansko opravlja, kakor je določeno v uradnem sporazumu med državo in pooblaščenim podjetjem. Zato je zaželeno, da ustrezeni organ ali pooblaščenico telo pregledno in učinkovito nadzira njegovo uporabo. Potreba po ustreznem organu ali telesu, ki zagotavlja nadzor, je očitna v primeru standardov kakovosti, ki jih mora izpolnjevati pooblaščen operaterji. Na podlagi Sporočila Komisije o načelih in smernicah za politiko Skupnosti glede avdiovizualne politike v digitalni dobi⁽⁴³⁾ Komisija ni pristojna za presojanje izpolnjevanja standardov kakovosti: zanašati se mora, da države članice ustrezno nadzorujejo izpolnjevanje obveznosti javne službe s strani javne radiotelevizije, med drugim tudi kvalitativnih standardov, ki so del navedenih obveznosti⁽⁴⁴⁾.

54. Na podlagi Protokola Amsterdamske pogodbe so države članice pristojne za izbiro mehanizma, s katerim se zagotavlja učinkovit nadzor izpolnjevanja obveznosti javne službe, kar Komisiji omogoča, da izpolnjuje svoje naloge po členu 86(2). Ta nadzor se zdi učinkovit le, če ga izvaja organ, ki je dejansko neodvisen od uprave javne radiotelevizije in ki ima pooblastila ter potrebne zmogljivosti in vire za redno izvajanje nadzora ter posledično za nalaaganje ustreznih pravnih sredstev, če je treba zagotavljati izpolnjevanje obveznosti javne službe.

55. Kadar ni zadostnih in zanesljivih kazalcev, da se javna služba opravlja v skladu z nalogami, Komisija ne more opraviti svojih nalog po členu 86(2) in zato ne more dodeliti nobenega odstopanja na podlagi navedene določbe.

6.3 Izbira financiranja javnih radiotelevizij

56. Obveznosti javne službe so lahko kvantitativne, kvalitativne ali oboje. Nadomestilo lahko upravičijo ne glede na njihovo obliko, če prihaja do dodatnih stroškov, ki jih radiotelevizija navadno ne bi imela.

⁽⁴¹⁾ Za kvalificiranje nagradnih iger, ki vključujejo klicanje na plačljivo telefonsko številko, kot telefonsko prodajo ali oglaševanje, na podlagi Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah glej sodbo Sodišča v zadevi C-195/06, *KommAustria proti ORF*, z dne 18. oktobra 2007.

⁽⁴²⁾ Glej sodbo v združenih zadevah T-309/04, T-317/04, T-329/04 in T-336/04, TV2, (2008), točki 107 in 108.

⁽⁴³⁾ COM(1999) 657 konč., oddelek 3(6).

⁽⁴⁴⁾ Glej sodbo v zadevi T-442/03, *SIC/Komisija*, ZOdl. 2008, točka 212.

57. Sheme financiranja se lahko razdelijo na dve širši kategoriji: „enojno financiranje“ in „dvojno financiranje“. Kategorijo „enojnega financiranja“ sestavljajo sistemi, v katerih se storitve javne radiotelevizije financirajo izključno z javnimi sredstvi v katerikoli obliki. Sistem „dvojnega financiranja“ sestavlja širok nabor shem, v katerem se storitve javne radiotelevizije financirajo z različnimi kombinacijami državnih sredstev in prihodkov iz poslovnih dejavnosti ali dejavnosti javne službe, kot je prodaja oglasnega časa ali programov in ponudba plačljivih storitev.

58. V Protokolu Amsterdamske pogodbe je navedeno: „Določbe Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ne posegajo v pristojnost držav članic glede financiranja storitev javne radiotelevizije (...)“. Komisija zato načeloma ne nasprotuje izbiri sheme dvojnega financiranja namesto sheme enojnega financiranja.

59. Medtem ko lahko države članice prosto izbirajo način financiranja storitev javne radiotelevizije, mora Komisija v skladu s členom 86(2) preveriti, da državno financiranje ne vpliva na konkurenco na skupnem trgu nesorazmerno, kot je navedeno v točki 38 tega sporočila.

6.4 Zahteva po preglednosti ocenjevanja državnih pomoči

60. Ocenjevanje državne pomoči s strani Komisije zahteva jasno in natančno opredelitev javne službe ter jasno in primerno ločevanje dejavnosti javne službe in dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, vključno z jasnim ločevanjem računovodskih izkazov.

61. Ločevanje računovodskih izkazov dejavnosti javne službe in dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, se navadno zahteva že na nacionalni ravni, saj je bistveno za zagotovitev preglednost in odgovornost glede porabe javnih sredstev. Ločevanje računovodskih izkazov je orodje za proučevanje domnevnih navzkrižnih subvencioniranj ter za utemeljitev plačil upravičenih nadomestil za naloge splošnega gospodarskega pomena. Le na podlagi ustreznih dodelitve stroškov in prihodkov je mogoče ugotoviti, ali je javno financiranje dejansko omejeno na čiste stroške opravljanja javne službe ter tako sprejemljivo po členu 86(2) in Protokolu Amsterdamske pogodbe.

62. Na podlagi Direktive 2006/111/EGS morajo države članice sprejeti potrebne ukrepe za večjo preglednost v zvezi z vsemi podjetji, ki so jim dodeljene posebne ali izključne pravice ali so pooblaščenca za opravljanje storitve

splošnega gospodarskega pomena in ki v kakršni koli obliki prejemajo nadomestilo za opravljanje javne službe in ki izvajajo druge dejavnosti, tj. dejavnosti, ki niso del javne službe. Te zahteve po preglednosti so: (a) notranji računovodski izkazi za različne dejavnosti, tj. dejavnosti javne službe in dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, morajo biti ločene; (b) vsi stroški in prihodki morajo biti pravilno dodeljeni ali razporejeni na podlagi dosledno uporabljenih in objektivno upravičenih načel stroškovnega računovodstva; (c) načela stroškovnega računovodstva, po katerih se vodijo ločeni računi, morajo biti jasno določena⁽⁴⁵⁾.

63. Te splošne zahteve po preglednosti veljajo tudi za radiotelevizije, če so pooblaščenca za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena, prejemajo nadomestilo v zvezi s tako storitvijo in izvajajo tudi druge dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo.

64. V sektorju javne radiotelevizije ločenost računovodskih izkazov ni poseben problem na strani prihodkov. Komisija zato meni, da bi morale radiotelevizije dati v zvezi s prihodki podrobno poročilo o virih in zneskih vseh prihodkov, ki izhajajo iz opravljanja dejavnosti javne službe in dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo.

65. Na stroškovni strani se lahko upoštevajo vsi izdatki, ki so nastali med opravljanjem javne službe. Če podjetje opravlja tudi dejavnosti zunaj področja uporabe javne službe, se lahko upoštevajo le stroški, povezani z opravljanjem javne službe. Komisija se zaveda, da bi lahko bilo ločevanje računovodskih izkazov v sektorju radiodifuzije težje na stroškovni strani. Razlog za to je, da lahko zlasti na področju tradicionalne radiotelevizije države članice štejejo, da spada celotni program radiotelevizije v javno službo, hkrati pa dovoljujejo njegovo komercialno uporabo. Drugače povedano, dejavnosti javne službe in dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, si lahko v veliki meri delijo prihodke, njihovih stroškov pa ni vedno mogoče sorazmerno ločiti.

66. Stroške, ki so lastni dejavnostim, ki ne spadajo v javno službo (npr. marketinški stroški oglaševanja), bi bilo treba vedno jasno določiti in voditi ločeno. Poleg tega bi bilo treba vhodne stroške, ki so sočasno namenjeni razvoju dejavnosti javne službe in dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, sorazmerno in smiselno (ko je to mogoče) razporediti med dejavnosti javne službe oziroma dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo.

⁽⁴⁵⁾ Člen 4 Direktive 2006/111/ES.

67. V drugih primerih, torej ko so za opravljanje nalog javne službe ali nalog, ki ne spadajo v javno službo, uporabljeni isti viri, bi morali biti vhodni stroški razdeljeni na podlagi razlike med skupnimi stroški podjetja z dejavnostmi, ki ne spadajo v javno službo, in brez njih⁽⁴⁶⁾. V takih primerih stroškov, ki jih je mogoče v celoti pripisati dejavnostim javne službe, vendar pa imajo od njih koristi tudi dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, ni treba porazdeliti med obe vrsti dejavnosti, ampak se lahko v celoti dodelijo dejavnostim javne službe. To razliko glede na pristop, ki se na splošno upošteva v drugih sektorjih javnih služb, pojasnjujejo posebne značilnosti sektorja javne radiotelevizije. Na področju javne radiotelevizije je treba upoštevati neto koristi komercialnih dejavnosti, povezanih z dejavnostmi javne službe, da bi se izračunali neto stroški javne službe in tako znižala višina nadomestila za opravljanje javne službe. Tako se zmanjša tveganje navzkrižnega subvencioniranja z evidentiranjem skupnih stroškov na stran dejavnosti javne službe.

68. Glavni primer okoliščin, opisanih v prejšnjem odstavku, bi bili stroški produkcije programov, ki jo radiotelevizija izvaja v okviru opravljanja javne službe. Ti programi so namenjeni izpolnjevanju obveznosti javne službe in ustvarjanju odjemalcev za prodajo oglasnega časa. Vendar je skoraj nemogoče, da bi z zadostno natančnostjo količinsko določili raven gledanosti programov, ki izpolnjujejo opravljanje javne službe, in tistih, ki ustvarjajo prihodke iz oglaševanja. Zato bi bila porazdelitev programskih stroškov na ti dejavnosti naključna in nesmiselna.

69. Komisija meni, da je finančno preglednost mogoče nadalje izboljšati z ustreznim ločevanjem na dejavnosti javne službe in dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, na ravni organizacije javne radiotelevizije. S funkcionalnim ali strukturnim ločevanjem se je navadno mogoče lažje izogniti navzkrižnemu subvencioniranju komercialnih dejavnosti že od samega začetka ter zagotoviti transferne cene in spoštovanje načela tržne cene med neodvisnimi strankami. Komisija zato poziva države članice, naj funkcionalno ali strukturno ločevanje od pomembnih in ločljivih komercialnih dejavnosti obravnavajo kot obliko najboljše prakse.

6.5 Načelo čistih stroškov in prekomerno nadomestilo

70. Ker prekomerno nadomestilo ni potrebno za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena, je to načelom

nezdružljiva državna pomoč, ki jo je treba vrniti državi skladno s pojasnili v zvezi s storitvami javne radiotelevizije iz tega poglavja.

71. Komisija izhaja iz stališča, da podjetja navadno potrebujejo državno financiranje za opravljanje nalog javne službe. Da bi javno nadomestilo prestalo preskus sorazmernosti, njegov znesek načeloma ne sme presehati čistih stroškov iz opravljanja javne službe, pri čemer se upoštevajo tudi drugi neposredni ali posredni prihodki, ki izhajajo iz opravljanja javne službe. Zato se bo pri določanju neto stroškov javne službe upoštevala čista korist iz vseh komercialnih dejavnosti, povezanih z dejavnostjo javne službe.

72. Podjetje, ki prejme nadomestilo za opravljanje javne službe, lahko načeloma zmerni dobiček uporabi. Ta dobiček sestoji iz donosnosti kapitala podjetja, pri čemer se upošteva, da tveganje obstaja ali da ga ni. V sektorju radiodifuzije obveznosti javne službe pogosto opravljajo radiotelevizije, ki so nepridobitno usmerjene ali ki jim ni treba plačevati za uporabljeni kapital in ne opravljajo nobene druge dejavnosti razen javne službe. Komisija meni, da v teh primerih ni smiselno vključevati prvine dobička v znesek nadomestila za opravljanje javne službe⁽⁴⁷⁾. V drugih primerih, npr. ko so za izvajanje posebnih obveznosti javne službe pooblaščenca tržno usmerjena podjetja, ki morajo plačevati za vanje vloženi kapital, se prvina dobička, ki je pošteno plačilo kapitala z upoštevanim tveganjem, lahko šteje za smiselno, če se ta lahko ustrezno utemelji in je potrebna za izpolnjevanje obveznosti javne službe.

73. Javne radiotelevizije lahko zadržijo letno prekomerno nadomestilo v znesku, ki presega čiste stroške opravljanja javne službe (kot „rezerve za opravljanje javne službe“), in sicer v znesku, ki je potreben za njihovo financiranje in izpolnjevanje njihovih obveznosti javne službe. Komisija na splošno meni, da bi se znesek, ki ne presega 10 % letnih proračunskih stroškov javne službe, lahko obravnavalo kot sredstva, potrebna za premagovanje nihanj stroškov in prihodkov. Prekomerno plačano nadomestilo je praviloma treba vrniti brez nepotrebnih zamud.

⁽⁴⁶⁾ To se nanaša na hipotetično možnost, da se dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo, prekinejo: stroški, ki bi bili s tem prihranjeni, pomenijo znesek skupnih stroškov, ki se razporedijo dejavnostim, ki ne spadajo v javno službo.

⁽⁴⁷⁾ Ta določba seveda javnim radiotelevizijam ne onemogoča, da bi ustvarili dobiček s komercialnimi dejavnostmi, ki ne spadajo v obveznost opravljanja javne službe.

74. Izjemoma se javnim radiotelevizijam lahko dovoli, da zadržijo znesek, ki presega 10 % letnih proračunskih stroškov javne službe, vendar samo v ustrezno utemeljenih primerih. To je sprejemljivo le, če je prekomerno nadomestilo vnaprej in zavezujoče namenjeno enkratnim večjim izdatkom, potrebnim za izpolnjevanje obveznosti javne službe⁽⁴⁸⁾. Uporaba takih posebej namenjenih prekomernih nadomestil mora biti glede na njihov namen časovno omejena.

75. Da bi se Komisiji omogočilo izvrševanje njenih nalog, države članice določijo pogoje, pod katerimi lahko javne radiotelevizije uporabijo navedeno prekomerno nadomestilo.

76. Navedeno prekomerno nadomestilo se uporablja izključno za financiranje dejavnosti javne službe. Tako navzkrižno subvencioniranje ni utemeljeno in je zato nezdržljiva državna pomoč.

6.6 Mehanizmi finančnega nadzora

77. Države članice zagotovijo ustrezne mehanizme, da ne bi prihajalo do plačevanja prekomernih nadomestil, in sicer v skladu z določbami iz odstavkov 72–76. Zagotoviti morajo redni in učinkoviti nadzor porabe javnih sredstev, da bi se preprečilo plačevanje prekomernih nadomestil in navzkrižnega subvencioniranja ter da bi se pregledovala stanje in poraba „rezerv za opravljanje javne službe“. Države članice so pristojne za izbiro najbolj primerne in učinkovitega nadzornega mehanizma za svoje sisteme nacionalne radiodifuzije, pri tem pa morajo upoštevati potrebo po zagotavljanju skladnosti z obstoječimi mehanizmi za nadzor izpolnjevanja obveznosti javne službe.

78. Taki nadzorni mehanizmi se zdijo učinkoviti le, če jih redno, po možnosti letno, izvajajo zunanji organi, ki so neodvisni od javne radiotelevizije. Države članice poskrbijo, da se vzpostavijo učinkoviti ukrepi za izterjavo plačanega prekomernega nadomestila, ki ni v skladu z določbami iz poglavja 6.5, in navzkrižnih subvencij.

79. Finančno stanje javnih radiotelevizij bi bilo treba podrobno pregledati ob koncu vsakega obdobja financiranja, kakor je določeno v nacionalnih sistemih radiodifuzij držav članic, če tako obdobje ni opredeljeno, pa ob koncu obdobja, ki navadno ne bi smelo biti daljše od štirih let. Vse rezerve za izvajanje javne službe se ob koncu obdobja financiranja ali ob koncu enakovrednega obdobja, kot je določeno v tem sporočilu, upoštevajo pri izračunavanju finančnih potreb javne radiotelevizije za prihodnje obdobje. Če rezerve za izvajanje javne službe stalno presegajo 10 % letnih stroškov javne službe, morajo države članice preveriti, ali je raven financiranja prilagojena dejanskim finančnim potrebam javnih radiotelevizij.

6.7 Raznovrstnost storitev javne radiotelevizije

80. V zadnjih letih so avdiovizualni trgi doživeli pomembne spremembe, ki so povzročile stalen razvoj in raznovrstnost programske ponudbe. To je odprlo nova vprašanja glede uporabe pravil o državni pomoči za avdiovizualne storitve, ki presegajo tradicionalne radiotelevizijske dejavnosti.

81. Glede tega Komisija meni, da bi morale javne radiotelevizije imeti možnost, da v prid družbe uporabijo priložnosti, ki jih ponujata digitalizacija in različnost distribucijskih platform na tehnološko nevtralni podlagi. Da bi se zagotovila temeljna vloga javnih radiotelevizij v novem digitalnem okolju, lahko javne radiotelevizije uporabljajo državno pomoč, da bi avdiovizualne storitve ponujale prek novih distribucijskih platform, namenjene širši javnosti in delu družbe s posebnimi interesi, če so namenjene izpolnjevanju istih demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb zadevne družbe in ne vključujejo nesorazmernih učinkov na trg, ki niso potrebni za opravljanje javne službe.

82. S hitrim razvojem radiodifuzijskih trgov se spreminjajo tudi poslovni modeli radiotelevizij. Javne televizije se pri opravljanju javne službe vedno bolj poslužujejo novih virov financiranja, kot so spletno oglaševanje ali ponujanje storitev proti plačilu (t.i. plačljive storitve, kot so dostop do arhivov proti plačilu pristojbine, posebnih televizijskih programov proti plačilu, dostop do mobilnih storitev proti pavšalnemu plačilu, odloženi dostop do televizijskih programov proti plačilu pristojbine, snemanje vsebine s spleta proti plačilu itd.). Plačilna prvina plačljivih storitev je lahko na primer povezana s plačevanjem pristojbin, ki jih radiotelevizije plačujejo za mrežno distribucijo ali avtorske pravice (na primer, če se storitve ponujajo preko mobilnih platform proti plačilu pristojbine za mobilno distribucijo).

⁽⁴⁸⁾ Take posebne rezerve so lahko utemeljene za večje naložbe v tehnologijo (kot je digitalizacija), ki so predvidene za določeno obdobje v prihodnosti in potrebne za opravljanje javne službe, ali za obsežnejše ukrepe prestrukturiranja, ki so potrebni za neprekinjeno delovanje javne televizije v natančno opredeljenem obdobju.

83. Čeprav so storitve javne radiotelevizije tradicionalno brezplačne, Komisija meni, da prvina neposrednega plačevanja za take storitve (vplivajo na dostop gledalcev do njih⁽⁴⁹⁾) ni vedno znak, da te storitve izrecno ne spadajo v okvir opravljanja javne službe, če ta plačljiva prvina ne ogroža značilne lastnosti javne službe v smislu izpolnjevanja socialnih, demokratičnih in kulturnih potreb državljanov, po čemer se javna služba razlikuje od izključno komercialnih dejavnosti⁽⁵⁰⁾. Plačilna prvina je eden od vidikov, ki ga je treba upoštevati pri odločanju o vključitvi takih storitev v opravljanje javne službe, saj lahko vpliva na univerzalnost in celotno zasnovano ponujene storitve ter na njen tržni učinek. Če določena plačljiva storitev zadosti posebnim socialnim, demokratičnim in kulturnim potrebam družbe, ne da bi pri tem imela nesorazmerne učinke na konkurenco in čezmejno trgovino, lahko država članica zaupa javni radioteleviziji izvajanje take storitve v okviru opravljanja javne službe.
84. Kot je določeno v tem sporočilu, se državna pomoč javnim radiotelevizijam lahko uporabi za razširjanje avdiovizualnih storitev na vseh platformah, če so izpolnjene materialne zahteve Protokola Amsterdamske pogodbe. Države članice morajo zato z uporabo predhodnega ocenjevalnega postopka na podlagi javnega posvetovanja proučiti, ali pomembne nove avdiovizualne storitve, ki jih javne radiotelevizije načrtujejo, izpolnjujejo zahteve Protokola Amsterdamske pogodbe, tj. ali služijo demokratičnim, socialnim in kulturnim potrebam družbe, pri tem pa upoštevajo potencialne učinke na trgovinske pogoje in konkurenco.
85. Države članice morajo opredeliti, kaj je „pomembna nova storitev“, pri tem pa morajo upoštevati značilnosti in razvoj radiodifuzijskega trga ter nabor storitev, ki ga javna radiotelevizija že ponuja. Značaj „novega“ neke dejavnosti je med drugim lahko odvisen od njene vsebine in načina njene uporabe⁽⁵¹⁾. „Pomembnost“ storitve lahko upošteva na primer finančne vire, ki so potrebni za njen razvoj, in pričakovani učinek na povpraševanje. Pomembne spremembe obstoječih storitev se enako ocenjujejo kot pomembne nove storitve.
86. Države članice so pristojne, da izberejo najprimernejši mehanizem za zagotovitev skladnosti avdiovizualnih storitev z materialnimi zahtevami Protokola Amsterdamske pogodbe, pri tem pa morajo upoštevati posebnosti nacionalnih sistemov radiodifuzije in potrebo po zaščiti uredniške neodvisnosti javnih radiotelevizij.
87. Zaradi preglednosti in pridobivanja vseh zadevnih informacij, ki so potrebne za sprejetje uravnotežene odločitve, imajo zainteresirane strani priložnost, da svoje poglede glede predvidene pomembne nove storitve izrazijo v okviru javnega posvetovanja. Izid posvetovanja, njegova ocena in podlaga za sprejetje odločitve morajo biti javno objavljeni.
88. Da bi države članice zagotovile, da financiranje pomembnih novih avdiovizualnih storitev z javnimi sredstvi ne izkrivlja trgovine in konkurence v obsegu, ki je v nasprotju s skupnim interesom, morajo na podlagi izida javnega posvetovanja oceniti skupni vpliv nove storitve na trg, tako da primerjajo stanji, ko je načrtovana nova storitev na voljo ali ko ta ni na voljo. Pri ocenjevanju vpliva na trg je treba na primer obravnavati obstoj podobnih ali nadomestnih ponudb na trgu, konkurenco programskih vsebin, strukturo trga, tržni položaj javne radiotelevizije, raven konkurence in morebitni vpliv na zasebne pobude. Ta vpliv mora biti uravnotežen s pomenom zadevne storitve za družbo. Če bi bili učinki na trg pretežno negativni, bi se financiranje avdiovizualnih storitev s strani države zdelo sorazmerno, samo če bi bilo utemeljeno z dodano vrednostjo v smislu izpolnjevanja
- ⁽⁴⁹⁾ Svet Evrope je v Priporočilu o poslanstvu medijev kot javne službe v informacijski družbi navedel, da države članice lahko dovolijo dopolnilne rešitve glede financiranja, pri tem pa morajo ustrezno upoštevati vprašanja glede trga in konkurence. Države članice lahko zlasti v primeru novih prilagojenih storitev javnim medijem dovolijo, da pobirajo pristojbine (...). Vendar nobena od teh rešitev ne sme ogroziti načela univerzalnosti javnih medijev ali povzročiti diskriminacije različnih družbenih skupin (...). Med razvojem novih sistemov financiranja morajo države članice ustrezno upoštevati značaj vsebin, ki se ponujajo v javnem interesu in v skupnem interesu.
- ⁽⁵⁰⁾ Komisija na primer meni, da bi se obvezno neposredno plačilo uporabnikov za zagotavljanje ponudbe s posebnimi vsebinami običajno štel za komercialno dejavnost. Po drugi strani pa meni, da zaračunavanje pristojbin za prenos uravnoteženih in raznolikih programskih vsebin prek novih platform, kot so mobilne naprave, ponudbe ne bi spremenilo v komercialno dejavnost.
- ⁽⁵¹⁾ Komisija na primer meni, da se nekatere oblike linearnega prenosa, kot je sočasni prenos večernih TV novic prek drugih platform (npr. interneta, mobilnih naprav), v tem sporočilu lahko štejejo za oblike, ki niso „nove“. Države članice bi morale ugotoviti, ali se druge oblike ponovnega prenosa programskih vsebin javnih radiotelevizij prek drugih platform štejejo za pomembne nove storitve, pri čemer bi morale upoštevati posebnosti in lastnosti zadevne storitve.

socialnih, demokratičnih in kulturnih potreb družbe⁽⁵²⁾ ob upoštevanju obstoječe skupne ponudbe javne službe.

89. Tako ocenjevanje bi bilo objektivno, če bi ga opravil organ, ki je dejansko neodvisen od uprave javnih radiotelevizij, tudi v smislu imenovanja in razreševanja njegovih članov, in ki ima dovolj zmogljivosti in virov za opravljanje nalog. Države članice morajo oblikovati postopek, ki je sorazmeren velikosti trga in tržnemu položaju javne radiotelevizije.

90. Navedeni premisleki ne smejo javnim radiotelevizijam preprečevati preskušanja novih inovativnih storitev (npr. v obliki pilotnih projektov) v omejenem obsegu (npr. v smislu časa in občinstva) in zaradi zbiranja informacij o izvedljivosti predvidene storitve in njeni dodani vrednosti, če faza preskušanja ne zahteva uvedbe celovite in pomebne nove avdiovizualne storitve.

91. Komisija meni, da bo navedeno ocenjevanje na nacionalni ravni prispevalo k zagotavljanju spoštovanja pravil ES o državnih pomočeh. To ne posega v pristojnosti Komisije, da preveri, ali države članice spoštujejo določbe Pogodbe ES, in da ukrepa, kadar koli je potrebno, tudi na podlagi pritožb ali na lastno pobudo.

6.8 Sorazmernost in obnašanje na trgu

92. Na podlagi Protokola Amsterdamske pogodbe javne radiotelevizije ne smejo pri izvajanju dejavnosti javne službe sodelovati v dejavnostih, ki bi lahko povzročile nesorazmerno izkrivljanje konkurence in ki niso potrebne za izpolnjevanje obveznosti javne službe. Na primer, pridobitev posebnih vsebin na splošno šteje kot legitimni del javne službe javnih radiotelevizij. Vendar bi nesorazmerno izkrivljanje trga nastalo, če bi javne radiotelevizije ohranile neuporabljene izključne pravice za posebne vsebine, ne da bi zanje pregledno in pravočasno izdale podlicenco. Komisija zato poziva države članice, naj zagotovijo, da javne radiotelevizije spoštujejo načelo sorazmernosti tudi glede nakupa posebnih pravic, in naj določijo pravila za izdajanje podlicenc za neuporabljene izključne pravice za posebne vsebine s strani javnih radiotelevizij.

93. Pri izvajanju komercialnih dejavnosti morajo javne radiotelevizije spoštovati tržna načela, razmerja med radiotelevizijami in njihovimi komercialnimi podružnicami, če te obstajajo, pa morajo biti v skladu z načelom tržne cene med neodvisnimi strankami. Države članice morajo zagotoviti, da javne radiotelevizije spoštujejo načela tržne cene med neodvisnimi strankami, izvajajo komercialne naložbe v skladu z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu in da zaradi financiranja iz javnih sredstev ne ravnajo protikonkurenčno v zvezi s svojimi konkurenti.

94. Primer protikonkurenčne prakse je lahko neloyalno nižanje cen. Javna radiotelevizija bi lahko znižala cene oglaševanja ali skrčila obseg drugih dejavnosti, ki ne spadajo v javno službo (kot so komercialne plačljive storitve) po ceni, ki bi jo lahko smiselno šteli za tržno, s čimer bi upadli tudi prihodki njenih konkurentov, če bi se posledično nižji prihodki krili iz nadomestila za opravljanje javne službe. Tako ravnanje ne sme škodovati za lastno opravljanje javne službe, ki je bilo zaupano radioteleviziji, in bi vsekakor vplivalo „na trgovinske pogoje in konkurenco v Skupnosti do te mere, da bi bilo to v nasprotju s skupnimi interesi“ ter s tem kršilo Protokol Amsterdamske pogodbe.

95. Zaradi razlik v tržnih okoliščinah je treba ob upoštevanju posebnosti trga in zadevnih storitev za vsak primer posebej ocenjevati, ali javne radio televizije spoštujejo tržna načela, zlasti pa, ali javne radiotelevizije neloyalno znižujejo cene v svojih komercialnih ponudbah oz. ali spoštujejo načelo sorazmernosti glede nakupa posebnih pravic⁽⁵³⁾.

96. Komisija meni, da morajo zlasti nacionalni organi zagotoviti, da javne radiotelevizije spoštujejo tržna načela. Zato morajo države članice vzpostaviti ustrezne mehanizme, ki na nacionalni ravni omogočajo učinkovito ocenjevanje morebitnih pritožb.

97. Ne glede na navedeno v prejšnjem odstavku lahko Komisija po potrebi ukrepa na podlagi členov 81, 82, 86 in 87 Pogodbe ES.

⁽⁵²⁾ Glej tudi opombo 40 o smislu obstoja službe splošnega gospodarskega pomena radiotelevizije.

⁽⁵³⁾ Pomembno bi lahko bilo na primer ugotoviti, ali javne radiotelevizije pri ponujanju višjih zneskov za posebne programske pravice presejajo potrebe, ki spadajo med naloge javne službe, in povzročajo nesorazmerno izkrivljanje na trgu.

7. ČASOVNA VELJAVNOST

98. To sporočilo se bo uporabljalo od prvega dne po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*. Nadomestilo bo Sporočilo Komisije o uporabi pravil glede državnih pomoči za storitve javne radiotelevizije iz leta 2001.
99. Komisija bo to sporočilo uporabljala v zvezi z vsemi priglašeni ukrepi pomoči, glede katerih mora odločiti po objavi tega sporočila v *Uradnem listu Evropske unije*, čeprav so bili projekti priglašeni pred njegovo objavo.
100. V skladu z obvestilom Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za oceno nezakonite državne pomoči ⁽⁵⁴⁾, bo Komisija v primeru nepriglašene pomoči uporabila:
- (a) to sporočilo, če je bila pomoč dodeljena po njegovi objavi;
 - (b) sporočilo iz leta 2001 v vseh drugih primerih.

⁽⁵⁴⁾ UL C 119, 22.5.2002, str. 22.

IV

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJ IN ORGANOV EVROPSKE UNIJE

KOMISIJA

Menjalni tečaji eura ⁽¹⁾

26. oktobra 2009

(2009/C 257/02)

1 euro =

Valuta	Menjalni tečaj	Valuta	Menjalni tečaj		
USD	ameriški dolar	1,5019	AUD	avstralski dolar	1,6253
JPY	japonski jen	138,09	CAD	kanadski dolar	1,5872
DKK	danska krona	7,4434	HKD	hongkonški dolar	11,6399
GBP	funt šterling	0,91940	NZD	novozelandski dolar	1,9935
SEK	švedska krona	10,2000	SGD	singapurski dolar	2,0928
CHF	švicarski frank	1,5131	KRW	južnokorejski won	1 767,38
ISK	islandska krona		ZAR	južnoafriški rand	11,2760
NOK	norveška krona	8,3255	CNY	kitajski juan	10,2547
BGN	lev	1,9558	HRK	hrvaška kuna	7,2200
CZK	češka krona	25,895	IDR	indonezijska rupija	14 258,99
EEK	estonska krona	15,6466	MYR	malezijski ringit	5,0757
HUF	madžarski forint	267,45	PHP	filipinski peso	70,575
LTL	litovski litas	3,4528	RUB	ruski rubelj	43,3850
LVL	latvijski lats	0,7092	THB	tajski bat	50,141
PLN	poljski zlot	4,1745	BRL	brazilski real	2,5620
RON	romunski leu	4,2880	MXN	mehiški peso	19,5758
TRY	turška lira	2,2199	INR	indijska rupija	70,0340

⁽¹⁾ Vir: referenčni menjalni tečaj, ki ga objavlja ECB.

RAČUNSKO SODIŠČE

Posebno poročilo št. 9/2009 „Učinkovitost in uspešnost dejavnosti za izbor uslužbencev, ki jih izvaja Evropski urad za izbor osebja“

(2009/C 257/03)

Evropsko računsko sodišče vas obvešča, da je bilo objavljeno Posebno poročilo št. 9/2009 „Učinkovitost in uspešnost dejavnosti za izbor uslužbencev, ki jih izvaja Evropski urad za izbor osebja“.

Poročilo lahko preberete na spletni strani Evropskega računskega sodišča ali si ga z nje prenesete: <http://www.eca.europa.eu>

Poročilo v tiskani različici in na CD-ROM-u lahko dobite brezplačno, če naslovite zahtevo na Računsko sodišče:

European Court of Auditors
Communication and Reports Unit
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1
e-naslov: euraud@eca.europa.eu

ali tako, da izpolnite elektronsko naročilnico na spletni strani EU-Bookshop.

INFORMACIJE DRŽAV ČLANIC

Podatki, ki jih predložijo države članice o državni pomoči, dodeljeni na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe (Uredba o splošnih skupinskih izjemah)

(Besedilo velja za EGP)

(2009/C 257/04)

Referenčna številka državne pomoči	X 71/08
Država članica	Nemčija
Referenčna oznaka države članice	—
Ime regije (NUTS)	Sachsen-Anhalt Člen 87(3)(a)
Organ, ki dodeli pomoč	Ministerium für Wirtschaft und Arbeit des Landes Sachsen-Anhalt Hasselbachstr 4 39104 Magdeburg DEUTSCHLAND http://www.mw.Sachsen-Anhalt.de
Naziv ukrepa pomoči	Richtlinie des Landes Sachsen-Anhalt über die Gewährung von Zuwendungen an kleine und mittlere Unternehmen zur erstmaligen Beteiligung an Messen und Ausstellungen
Nacionalna pravna podlaga (sklic na ustrezno nacionalno uradno publikacijo)	§ 44 der Landeshaushaltsordnung des Landes Sachsen-Anhalt vom 30.4.1991 (GVBl. LSA S. 35 in der jeweils gültigen Fassung) sowie nach der Verwaltungsvorschriften zu § 44 der Landeshaushaltsordnung des Landes Sachsen-Anhalt (VV-LHO, RdErl. des MF vom 1.2.2001, MBl. LSA S. 241, zuletzt geändert durch RdErl. vom 29.1.2008, MBl. LSA S. 116, in der jeweils geltenden Fassung) und des § 1 Abs. 1 Satz 1 des Verwaltungsverfahrensgesetzes Sachsen-Anhalt vom ... Vollständiger Wortlaut in der Anlage
Spletna povezava na celotno besedilo ukrepa pomoči	http://www.sachsen-anhalt.de/LPSA/index.php?id=156
Vrsta ukrepa	Shema pomoči
Sprememba obstoječega ukrepa pomoči	—
Trajanje	5.11.2008–31.12.2013
Zadevni gospodarski sektorji	Vsi gospodarski sektorji, upravičeni do pomoči
Vrsta upravičenja	MSP
Letni skupni znesek načrtovanih proračunskih sredstev na podlagi sheme	0,83 EUR (v milijonih)
Za jamstva	—
Instrument pomoči (člen 5)	Dotacija
Sklic na odločbo Komisije	—

Če se sofinancira s sredstvi Skupnosti	63.32323/09 — 0,83 EUR (in Mio.)	
Cilji	Največja intenzivnost pomoči v % ali najvišji znesek pomoči v domači valuti	MSP – bonusi v %
Pomoč za udeležbo MSP na sejmih (člen 27)	50 %	—
Referenčna številka državne pomoči	X 72/08	
Država članica	Združeno kraljestvo	
Referenčna oznaka države članice	—	
Ime regije (NUTS)	Scotland Območja, ki ne prejemajo pomoči	
Organ, ki dodeli pomoč	Scottish Executive, Innovations and Investment Grants Division Meridian Court 5 Cadogan Street Glasgow G2 6AT UNITED KINGDOM http://www.scotland.gov.uk/Home	
Naziv ukrepa pomoči	Investment Support for SMEs	
Nacionalna pravna podlaga (sklic na ustrezno nacionalno uradno publikacijo)	Industrial Development Act 1982, Section 8	
Spletna povezava na celotno besedilo ukrepa pomoči	http://www.rsascotland.gov.uk/rsa/208.html	
Vrsta ukrepa	Shema pomoči	
Sprememba obstoječega ukrepa pomoči	—	
Trajanje	1.8.2008–31.12.2013	
Zadevni gospodarski sektorji	Vsi gospodarski sektorji, upravičeni do pomoči	
Vrsta upravičenca	MSP	
Letni skupni znesek načrtovanih proračunskih sredstev na podlagi sheme	10,00 GBP (v milijonih)	
Za jamstva	—	
Instrument pomoči (člen 5)	Dotacija	
Sklic na odločbo Komisije	—	
Če se sofinancira s sredstvi Skupnosti	—	
Cilji	Največja intenzivnost pomoči v % ali najvišji znesek pomoči v domači valuti	MSP – bonusi v %
Pomoč MSP za naložbe in zaposlovanje (člen 15)	20 %	—

Referenčna številka državne pomoči	X 76/08	
Država članica	Italija	
Referenčna oznaka države članice	—	
Ime regije (NUTS)	Trento Območja, ki ne prejemajo pomoči	
Organ, ki dodeli pomoč	Provincia Autonoma di Trento Segreteria Generale — Fondo Sociale Europeo Via Zambra 42 38100 Trento TN ITALIA http://www.fse.provincia.tn.it	
Naziv ukrepa pomoči	Presentazione da parte delle aziende di proposte progettuali aventi contenuto formativo per l'aggiornamento e riqualificazione dei propri lavoratori cofinanziate dal Fondo sociale europeo — annualità 2008	
Nacionalna pravna podlaga (sklic na ustrezno nacionalno uradno publikacijo)	Delibera della Giunta provinciale n. 2712 di data 24 ottobre 2008 — l'Avviso è pubblicato sul Bollettino della Regione Trentino Alto Adige n. 46 di data 11.11.2008	
Spletna povezava na celotno besedilo ukrepa pomoči	http://www.fse.provincia.tn.it/Trento_nuova_grafica/selezione.php?sezione=13&inc=invitenti	
Vrsta ukrepa	Shema pomoči	
Sprememba obstoječega ukrepa pomoči	—	
Trajanje	11.11.2008–31.12.2009	
Zadevni gospodarski sektorji	Vsi gospodarski sektorji, upravičeni do do pomoči	
Vrsta upravičenca	MSP veliko podjetje	
Letni skupni znesek načrtovanih proračunskih sredstev na podlagi sheme	2,00 EUR (v milijonih)	
Za jamstva	—	
Instrument pomoči (člen 5)	Dotacija	
Sklic na odločbo Komisije	—	
Če se sofinancira s sredstvi Skupnosti	Programma operativo — ob. 2 Fondo sociale europeo 2007-2013 della Provincia Autonoma di Trento approvato dalla Commissione europea con Decisione C(2007) 5770 il 21 novembre 2007 — 1,12 milioni di EUR	
Cilji	Največja intenzivnost pomoči v % ali najvišji znesek pomoči v domači valuti	MSP – bonusi v %
Posebno usposabljanje (člen 38(1))	25 %	20 %
Splošno usposabljanje (člen 38(2))	60 %	20 %
Referenčna številka državne pomoči	X 77/08	
Država članica	Italija	

Referenčna oznaka države članice	—	
Ime regije (NUTS)	Valle D'aosta Mešano	
Organ, ki dodeli pomoč	Regione Valle d'Aosta Piazza Deffeyes 1 11100 Aosta AO ITALIA http://www.regione.vda.it	
Naziv ukrepa pomoči	Bando a favore di imprese per la realizzazione di progetti di innovazione	
Nacionalna pravna podlaga (sklic na ustrezno nacionalno uradno publikacijo)	Deliberazione della Giunta regionale n. 2979 del 17 ottobre 2008	
Spletna povezava na celotno besedilo ukrepa pomoči	http://www.regione.vda.it/attiprod/contributi_ricerca_qualita/innovazione_i.asp	
Vrsta ukrepa	Shema pomoči	
Sprememba obstoječega ukrepa pomoči	—	
Trajanje	30.12.2008–30.12.2011	
Zadevni gospodarski sektorji	Vsi gospodarski sektorji, upravičeni do pomoči	
Vrsta upravičenca	MSP	
Letni skupni znesek načrtovanih proračunskih sredstev na podlagi sheme	1,40 EUR (v milijonih)	
Za jamstva	—	
Instrument pomoči (člen 5)	Dotacija	
Sklic na odločbo Komisije	—	
Če se sofinancira s sredstvi Skupnosti	FESR Programma Operativo Competitività Regionale 2007/2013 — Valle d'Aosta Codice CCI 2007IT162PO014 — 0,56 milioni di EUR	
Cilji	Največja intenzivnost pomoči v % ali najvišji znesek pomoči v domači valuti	MSP – bonusi v %
Pomoč za svetovalne in podporne storitve za inovacije (člen 36)	150 000 EUR	—
Referenčna številka državne pomoči	X 78/08	
Država članica	Avstrija	
Referenčna oznaka države članice	Österreich	
Ime regije (NUTS)	Kaernten Mešano	

Organ, ki dodeli pomoč	Amt der Kärntner Landesregierung, Abteilung 4, Finanzen, Wohnungs- und Siedlungswesen Arnulfplatz 1 9020 Klagenfurt ÖSTERREICH http://www.ktn.gv.at	
Naziv ukrepa pomoči	Richtlinie für die Übernahme von Ausfallsbürgschaften durch das Land Kärnten für Offensivmaßnahmen	
Nacionalna pravna podlaga (sklic na ustrezno nacionalno uradno publikacijo)	§ 1 des Kärntner Wirtschaftsförderungsgesetzes LGBl. Nr. 6/1993 i.d.F 7/2008; Richtlinie für die Übernahme von Ausfallsbürgschaften durch das Land Kärnten für Offensivmaßnahmen; der Beschluss des Kärntner Landtages im Hinblick auf die Haftungsermächtigung ist noch einzuholen	
Spletna povezava na celotno besedilo ukrepa pomoči	http://www.ktn.gv.at	
Vrsta ukrepa	Shema pomoči	
Sprememba obstoječega ukrepa pomoči	Sprememba N 821/06	
Trajanje	1.10.2008–30.6.2014	
Zadevni gospodarski sektorji	Vsi gospodarski sektorji, upravičeni do pomoči	
Vrsta upravičenca	MSP	
Letni skupni znesek načrtovanih proračunskih sredstev na podlagi sheme	1,50 EUR (v milijonih)	
Za jamstva	1,50 EUR (v milijonih)	
Instrument pomoči (člen 5)	Jamstvo	
Sklic na odločbo Komisije	—	
Če se sofinancira s sredstvi Skupnosti	—	
Cilji	Največja intenzivnost pomoči v % ali najvišji znesek pomoči v domači valuti	MSP – bonusi v %
Regionalna pomoč za naložbe in zaposlovanje (člen 13) Shema	40 %	—
Pomoč MSP za naložbe in zaposlovanje (člen 15)	20 %	—

V

(Objave)

POSTOPKI V ZVEZI Z IZVAJANJEM KONKURENČNE POLITIKE

KOMISIJA

Predhodna priglasitev koncentracije**(Zadeva COMP/M.5631 – Symboled/Zumtobel/Ledon Oled JV)****Zadeva, primerna za obravnavo po poenostavljenem postopku****(Besedilo velja za EGP)**

(2009/C 257/05)

1. Komisija je 16. oktobra 2009 prejela priglasitev predlagane koncentracije v skladu s členom 4 in po predložitvi v skladu s členom 4(5) Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 ⁽¹⁾, s katero podjetji Zumtobel Holding GmbH („Zumtobel“, Nemčija), ki pripada skupini Zumtobel Group, in Symboled GmbH („Symboled“, Nemčija), ki je pod nadzorom podjetja Fraunhofer Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V. („Fraunhofer Gesellschaft“) ter štirih fizičnih oseb, z nakupom delnic v novo ustanovljeni družbi, ki je skupno podjetje, pridobijo skupni nadzor nad podjetjem Ledon Oled Lighting GmbH & Co. KG („Ledon Oled“, Nemčija) v smislu člena 3(1)(b) Uredbe Sveta.

2. Poslovne dejavnosti zadevnih podjetij so:

- Zumtobel proizvaja profesionalne sisteme za razsvetljavo in komponente za zunanjo in notranjo razsvetljavo, module LED in sisteme LED, ter zagotavlja storitve upravljanja razsvetljave,
- Symboled je podjetje, ki so ga sredi leta 2008 ustanovili odcepljeni del podjetja Fraunhofer Gesellschaft in štiri fizične osebe. Njegove dejavnosti so razvoj, proizvodnja in prodaja ploščatih svetil in sistemov signalizacije na osnovi organskih svetlečih diod. Podjetje Symboled, ki naj bi bilo predvsem delničar podjetja Ledon Oled, še ni začelo delovati,
- Zumtobel in Symboled nameravata ustanoviti skupno podjetje Ledon Oled, ki bo izpolnjevalo vse funkcije samostojnega gospodarskega subjekta. Podjetje Ledon Oled bo razvijalo, proizvajalo in prodajalo organske svetleče diode za profesionalne sisteme razsvetljave in signalizacije.

3. Po predhodnem pregledu Komisija ugotavlja, da bi priglašena transakcija lahko spadala v področje uporabe Uredbe (ES) št. 139/2004. Vendar končna odločitev o tej točki še ni sprejeta. Na podlagi Obvestila Komisije o poenostavljenem postopku obravnave določenih koncentracij v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 ⁽²⁾ je treba opozoriti, da je ta zadeva primerna za obravnavo po postopku, določenem v Obvestilu.

4. Komisija zainteresirane tretje osebe poziva, naj ji predložijo svoje morebitne pripombe glede predlagane transakcije.

⁽¹⁾ UL L 24, 29.1.2004, str. 1.

⁽²⁾ UL C 56, 5.3.2005, str. 32.

Komisija mora prejeti pripombe najpozneje v 10 dneh po datumu te objave. Pripombe lahko pošljete Komisiji po telefaksu (+32 22964301 ali 22967244) ali po pošti z navedbo sklicne številke COMP/M.5631 – Syboled/Zumtobel/Ledon Oled JV na naslov:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Predhodna priglasitev koncentracije
(Zadeva COMP/M.5663 – AVIO/SECI-E/JV)

Zadeva, primerna za obravnavo po poenostavljenem postopku

(Besedilo velja za EGP)

(2009/C 257/06)

1. Komisija je 20. oktobra 2009 prejela priglasitev predlagane koncentracije v skladu s členom 4 Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 ⁽¹⁾, s katero podjetje AVIO S.p.A. („AVIO“, Italija), ki je posredno pod nadzorom podjetja Cinven Group Limited („Cinven Group“, Združeno Kraljestvo), in njegovo hčerinsko podjetje Se.Co.Sv.Im. S.r.l. („Secovism“, Italija), skupaj imenovana „AVIO Group“, ter podjetje S.E.C.I. Energia S.p.A. („SECI-E“, Italija), ki pripada skupini Maccaferri Group (Italija), z nakupom delnic pridobita skupni nadzor nad podjetjem Termica Colleferro S.p.A, ki je skupno podjetje, v smislu člena 3(1)(b) Uredbe Sveta.

2. Poslovne dejavnosti zadevnih podjetij so:

- za AVIO: komponente za motorje v letalstvu (za vojaško in komercialno uporabo), sistemi, ki izhajajo iz letalstva in se uporabljajo za proizvodnjo električne energije, vesoljski pogon, opravljanje storitev vzdrževanja, popravil in rednih pregledov,
- za Cinven Group: sklad zasebnega kapitala,
- za SECI-E: razvoj industrijskih in komercialnih projektov v sektorju energije,
- za Maccaferri Group: dejavnosti v različnih sektorjih, kot so (i) sonaravne gradbene metode (okoljski inženiring), (ii) nepremičnine, (iii) gradbena dela in (iv) gradbeništvo,
- za Termica Colleferro S.p.A.: elektrarna s soproizvodnjo.

3. Po predhodnem pregledu Komisija ugotavlja, da bi priglašena transakcija lahko spadala v področje uporabe Uredbe (ES) št. 139/2004. Vendar končna odločitev o tej točki še ni sprejeta. Na podlagi Obvestila Komisije o poenostavljenem postopku obravnave določenih koncentracij v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 ⁽²⁾ je treba opozoriti, da je ta zadeva primerna za obravnavo po postopku, določenem v Obvestilu.

4. Komisija zainteresirane tretje osebe poziva, naj ji predložijo svoje morebitne pripombe glede predlagane transakcije.

Komisija mora prejeti pripombe najpozneje v 10 dneh po datumu te objave. Pripombe lahko pošljete Komisiji po telefaksu (+32 22964301 ali 22967244) ali po pošti z navedbo sklicne številke COMP/M.5663 – AVIO/SECI-E/JV na naslov:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ UL L 24, 29.1.2004, str. 1.

⁽²⁾ UL C 56, 5.3.2005, str. 32.

Cena naročnine 2009 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 000 EUR na leto (*)
Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	100 EUR na mesec (*)
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni CD-ROM	22 uradnih jezikov EU	1 200 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	700 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	70 EUR na mesec
Uradni list EU, serija C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	400 EUR na leto
Uradni list EU, serija C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	40 EUR na mesec
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni CD-ROM	22 uradnih jezikov EU	500 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), CD-ROM, 2 izdaji na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	360 EUR na leto (= 30 EUR na mesec)
Uradni list EU, serija C – natečaj	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

(*) Prodaja po številki: — do 32 strani: 6 EUR
— od 33 do 64 strani: 12 EUR
— več kot 64 strani: cena se določi glede na posamezen primer

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku objavlja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem CD-ROM-u.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Plačljive publikacije, ki jih izdaja Urad za publikacije, so na voljo pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. Ta spletna stran omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljalne akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletno stran <http://europa.eu>

